

látta, hogy az öreg alsóruhában *a szekrényen lóg halva*. Nyomban értesítették a rendőrséget, ahonnan *Dreyer József dr.* fogalmazó ment ki a helyszínére. A rendőrfogalmazó megállapította, hogy *Süveges* gyógyíthatatlan gyomor baja miatt lett öngyilkos.

— **A megmenekült sikkasztó.** *Debrecenből* jelentik: Ma reggel a debreceni rendőrségen megjelent egy jól öltözött ur és így szólt:

— *Szabó Ferenc* vagyok, a *Miklós Emil* és társa cég pénzeszedője, *kétezer koronát sikkasztottam*, kérem, tartóztassanak le.

A rendőrtisztviselő kijelentette, hogy sajnos, nem áll módjában kívánságának eleget tenni, miután *nem érkezett ellene feljelentés*. A jól öltözött ur erre eltávozott. Kisvártatva betoppant a rendőrségre *Miklós Emil*, a *Miklós Emil* és társa főnöke és feljelentést tett hűtlen pénzeszedője ellen. A rendőrség erre tényleg *elfogató parancsot adott ki Szabó Ferenc* ellen.

Páris higiénikus szempontból.*)

(Saját tudósítónktól.) A német „*Illustriertes Sonntagsblatt*”-ban *L. Fisch* Páris higiénijáról a következőket írja:

A legutóbbi évszázadban Párisban mindössze két nagyobb mérvű epidemikus betegség dult. 1836. március 26-án szedte a kolera a Mazarine-utcában az első áldozatát, melyet rövidesen még 18,000 követett. A félműlet leírhatatlan volt. Temperamentumuk szerint az emberek a legkülönbözőbb módon viselkedtek. Így egy csomó fiatal ember dorobólva töltötte az éjszakát a Hotel Dieuben. „Ha holnap ugyanis meg kell halnunk, hadd élvezzük legalább még ma az élet örömeit”, — mondták és valóban másnap reggel a legtöbbször kiterítve feküdt. — 1892-ben az influenza dühöngött. Néhány nap alatt elnéptelentette az iskolákat, behatolt a káoszárnyákba, áruházakba, bírósági épületekbe. A vasúti, hajó, posta és távírdaforgalom és általában az egész közlekedés szenvedett ezen betegség következtében, miután a személynét tömegesen ágyba került. A halottak száma 2—3-szor volt akkora, mint rendesen, de azért távolról sem volt olyan pusztító, mint a kolera, mely mindenkit megölt, akit mérges lehelletével érintett. Mint az egyes egyének, azonképen minden városnak megvannak a maga egészséges és beteg napjai és így olyan, mint akármelyik organikus test. A föld, amelyen épült, a csontváza, az utcák az éreztet képviselik. Egy városnak az egészségi állapota a talajtól, a benne áramló levegőtől, végül az ivóvizétől függ.

A talajtól a kövezet, illetve az utcák burkolata és a házak miatt semmi sem látszik. Vidéken a szűzies föld aranyos napsugárban fürdik, a levegő szabadon áramlik és a különböző ártalmas anyagok gyorsan bomlanak szét és égnek el. Mit látunk azonban egy világvárosban? Az utcák, a házak és telkek talaja százszorosan át-meg-át van itatva attól a víztől, amely az utcaburkolat porjúsain keresztül leszivárogo és mindenféle érjedő és rothadó anyagot magával visz. Teríti a talajt a háztartásokból kikerülő szennyvíz, az aknák és illemhelyek anyaga, a gyárak egészségtelen csapadékai. És ezen talaj számára, mely ezeket az anyagokat évszázadok óta szedi magába, nincs levegő, mely ezeket a szerves anyagokat elégeti, sem fény, mely a mikrobákat elpusztítja. Értendő, hogy a meleg és nedves földrétegekben a betegségek csirái könnyen kifejlődnek. Ha egy régi háznegyedet lebontanak, vagy ha az utcaburkolatot felszakítják, egész bacillustelepek szabadulnak fel és kitör valamely ragályos

betegség. Ez mindannyiszor volt tapasztalható, ahányszor belevájttak a város talajgyomrába. Az ásó, kapa által felkavartván, a mikrobák összekeverednek az utca porával és a szél dolga aztán a továbbítás, vagy oda-tapadnak lábbelink talpához és mi vagyunk a bacillusok továbbítói.

Nem kell azonban azt hinnünk, hogy ezek a mikrobák aztán úgy szállnak a levegőben, mint a madarak, nem, hanem hozzátagadnak mikroskopikus porszemcsékhez és így táncolnak a levegőben. Ez a por és ennek tömege a főkülönbség a városi és a falusi levegő között. Tudjuk, hogy a levegő oxigén és nitrogén elegye, akként, hogy 100 liter levegőben 21 liter az oxigén és 79 liter a nitrogén. Ez az arány helyenkint csak igen lényegtelenül változik. A tenger fölötti levegő 400 méterföldre a szárazföldtől 20,960 % oxigént tartalmaz, Párisban 20,913 százalékos. Az ingadozás a levegőben előforduló más gázneműekre vonatkozik. Mindjárt megváltozik a levegő, ha porral keveredik. Megvan állapítva, hogy a falusi levegő köbméterenkint alig tartalmaz egynegyed milligramm port, száraz időjárás esetén pedig 3—4 milligrammot. A párisi levegőben köbméterenkint 6—25 milligramm por fordul elő, aszerint, amint nedves, vagy száraz időben vizsgálták a levegőt. Nincs valami érdekesebb, mint a port mikroskop alatt vizsgálni. Csodálatos egy világ az! Szénrészesek, gipsz, só, ásványi anyagok gyárakból, homok, mészparányok, gyapjú, vászon, lenfonálkák, keményítő, puder, pihe, halpikkely, haj, szőr, minden össze-vissza és egymásba, de oly finoman, hogy a levegőt nem homályosítják el. A német *Rubner* nem sajnálta a fáradságot, megvizsgálta a berlini levegőt és megolvasta a mikroskopikus testecskéket. Egy köbméterben 100 milliárdot olvasott meg. A por tehát meg van terhelve mikrobákkal, csiráléenyekkel, amelyek korántsem mind ártatlanok. Ama gyapjúfonálka, mely a levegőben szállingózik, talán egy difteritisz beteg ingéből való, a hajszálacska pedig egy tifuszos fejről kerülhetett a por közé és így a tüdőnkbe. Egy grammnyi porban *Montsouris* külváros parkjából 750,000 mikrobi, egy demongé-utcai szobalevegőben pedig 2,100,000 találtatott. Csak hegyesücsökön és a nyílt tengeren van csaknem teljesen pormentes levegő. Természetes, hogy a járművek és a gyalogosoknak örökös ide-oda mozgása következtében a levegő folyvást porral keveredik. E szempontból a legrosszabb utcaburkolat az ugynevezett *makadám*, aminővel Páris néhány utcáját burkolták. A gránit ugyanis hamar lekopik, finom idegigató porrá válik, melyet többször meg kell öntözni, miáltal egész péppocsolyák képződnek. De még ennél is *kitványabb a faburkolás*, mivel az könnyen rothadó folyadékokat átereszt és undorító büzt terjeszt. És mit szól a statisztika a közlekedés biztonsága szempontjából az ilyen burkolatról? Mióta a *Montmartre* és a *Boulevard Poissoniere* közti út fával van burkoltva, azóta a gyalogjárók balesetei megháromszorozódtak.

Bármennyire portartalma is a levegő, a párisi embernek azért csak van rá szüksége. Azért az állam gondoskodott arról, hogy a lakásokba minél több fény és levegő nyomuljon. Páris építési szabályrendelete a ház magasságát az utca szélességéhez szabja. Így a 9.75 méterig terjedő széles utcákban a legnagyobb megengedett magasság 15 méter, 9.75-től 20 méter szélességig a házmagasság 18 méter. Még ezt is sokolják és most azon vannak, hogy a házak magassága és az utcák szélessége egyforma legyen. A széles utcáknak a nagyobb levegőszolgáltatás is nagy előnye. Tapasztalati tény, hogy azok az emberek, akik sötétben dolgoznak, elesenevészednek, vérszegényekké válnak, sápkórosokká lesznek. Világosság vagy fény szempontjából Páris egyik legszerencsésebb nagyváros. Nem olyan világos ugyan, mint *Kairó*, de kétszer olyan mint *Pétervár* és másfélszer olyan, mint *Berlin*.

(Folytatjuk.)

KÖZOKTATÁS

0000

Tallózás a szegedi iskolák értesítőiből

V. Szeged szab. kir. város felsőkereskedelmi iskolája és női felsőkereskedelmi iskolája.

(Saját tudósítónktól.) Alig van Szegednek iskolája, melyet ne ért volna gyász a lefolyt iskolai évben. Így ennek a két iskolának a közös értesítőjét is nekrológ nyitja meg: *Perjéssy Lászlóról* emlékszik meg benne *Katona Dávid dr.* Sőt erre egy második nekrológ is következik: *Jászai Géza* püspököt bucsuztatja ebben *Donavell János*. Mindkét elhunynak nagy érdeme volt e két intézet megalapítása körül. Az intézet céljával, tantervével, a felügyelettel, a tanulók felvételével, az intézet képesítésével ismert meg bennünket a *tájékoztató*. A gondosan megszerkesztett *igazgatói jelentés* figyelemreméltóbb adatai: *Jankovich Béla* kultuszminister június 22-én megtekintette az intézetet és végighallgatott az ép akkor folyó érettségén néhány feleletet, amelyekkel a legnagyobb mértékben meg volt elégedve. Az intézet tanulóinak az *egészségi állapota* jónak minősíthető. Az iskola *elhelyezése* azáltal, hogy a teljesen renovált és átalakított régi polgári leányiskola helyére került, úgy a higiénikus, mint a pedagógiai követelményeknek minden tekintetben megfelel. Teljesen új és izléses *berendezést* is kapott az iskola. Igen helyes dolog, hogy az osztályfőnökök gyakran rendeznek osztályaikkal *helyi kirándulásokat*, nemcsak azért, mert a város környékének alaposabb ismeretére tesznek így szert a növendékek, hanem azért is, mert ezáltal tanár és tanítvány között bizalomteljesebb viszony is fejlődik ki. Beszámol továbbá az értesítő az intézet kebelében megalakult és működő *körökről és egyesületekről*, nevezetesen a *Lázár György dr.* gyorsírókorról, a fiúk *Széchenyi*-a leányok *Lőrántffy-önképzőköréről*, az ifjusági segítő egyesületekről.

A maga egészségében és más iskoláknak is követendő példaként közöljük az értesítőnek az *Iskolai takarékpénztárra* vonatkozó jelentését:

A takarékoságban rejlő nagy erkölcsi erőt ifjuságunk felismerte és megvalósítani igyekezett az iskolai takarékpénztár intézményét. Céljául tűzte ki az érettségi vizsgálat letétele után rendezendő tanulmányuton való részvételt, ami egyébként a rossz gazdasági viszonyokat tekintve megvalósítható nem volna. A jelentkezők anyagi erejükhöz képest heti 50 fillér, 1—2 korona befizetésére kötelezték magukat, úgy azonban, hogy a jegyzett összeg minimális összegűl szolgál, melynél többet befizethetnek a tagok, hogy ezáltal őket a takarékoságra szoktassuk. A fiúiskola növendékei közül 30-an,

Perzsa szőnyegek,

több szoba bútor,

konyha bútor

ELADÓ

Kárász-utca 9.

I. EMELET.

* Ezt a rendkívül érdekes cikket lefordítottuk, közöljük és figyelmébe ajánljuk a városi hatóságnak és mindazoknak, akiknek hivatásuk Szeged közegészségügyével tördődni.